

RAPORT 9

NARODOWY INSTYTUT
DZIEDZICTWA
NATIONAL HERITAGE BOARD OF POLAND

WARSZAWA 2014

REDAKTOR

SŁAWOMIR KADROW
slawekkadrow@gmail.com

KOMITET REDAKCYJNY

MARIE BESSE (GENÈVE), PETER BOGUCKI (PRINCETON), ZBIGNIEW BUKOWSKI (WARSZAWA)
BOGUSŁAW GEDIGA (WROCŁAW), MARTIN GOJDA (PILSEN), ALEKSANDER KOŚKO (POZNAŃ)
JANUSZ KRUK (KRAKÓW), JOHANNES MÜLLER (KIEL)

REDAKCJA

NARODOWY INSTYTUT DZIEDZICTWA
UL. KOPERNIKA 36/40, 00-924 WARSZAWA
raport@nid.pl

TOM RECENZOWALI

JERZY LIBERA
PETER ROMSAUER
ANDRZEJ ROZWAŁKA
TARAS TKACHUK

SEKRETARZE REDAKCJI

ZBIGNIEW MISIUK
JAKUB WRZOSEK

REDAKCJA JĘZYKOWA

JOANNA KULCZYŃSKA

PROJEKT GRAFICZNY I REDAKCJA TECHNICZNA

PIOTR BEREZOWSKI

OPRACOWANIE GRAFICZNO-TECHNICZNE

E-MAC

© NARODOWY INSTYTUT DZIEDZICTWA, 2014

ZDJĘCIA NA OKŁADCE

przód – fot. P. Kraus (Grabowiec, stan. 1, gm. Radymno, woj. podkarpackie)
tył – fot. J. Affelski (Ciechanów, pl. Jana Pawła II, gm. *loco*, woj. mazowieckie. Pochówki ludności kultury łużyckiej)

ISSN 2300-0511

DRUK Sagalara, Łódź

NAKŁAD 300 egz.

Spis treści

- 8 Od Redakcji
- 9 From the Editorial Board

STUDIA I MATERIAŁY

Albert Zastawny

- 11 Neolityczne osadnictwo strefy „piaskowej” południowego obrzeżenia doliny Wisły pod Krakowem w świetle badań na stanowisku 13 w Kokotowie, gm. Wieliczka, woj. małopolskie
- 52 *Neolithic settlement of the “sand” zone of the south border of the Vistula River Valley near Kraków in the light of researches on site Kokotów 13, commune Wieliczka, the Małopolskie Voivodeship*

Justyna Baron, Jadwiga Karpow, Radosław Kuźbik

- 53 Osada z późnej epoki brązu i wczesnej epoki żelaza w Grabowcu, pow. jarosławski, woj. podkarpackie
- 115 *A settlement of late Bronze Age and early Iron Age in Grabowiec, district Jarosław, the Podkarpackie Voivodeship*

Maja Szyryńska

- 117 Materiały ze skał krzemiennych i pozakrzemienych ze stanowiska w Grabowcu stan. 1, gm. Radymno, woj. podkarpackie
- 128 *Materials from flint rocks and non siliceous rocks from the site in Grabowiec, site 1, commune Radymno, the Podkarpackie Voivodeship*

Agnieszka Wójcik

- 129 Analiza petrograficzna zabytków kamiennych ze stanowiska Grabowiec 1, gm. Radymno, pow. jarosławski, woj. podkarpackie
- 141 *Petrographic analysis of stone artifacts from site Grabowiec 1, commune Radymno, district Jarosław, the Podkarpackie Voivodeship*

Teresa Piskorska, Krzysztof Stefaniak

- 143 Wyniki analizy materiałów archeozoologicznych ze stanowisk 1-5 w Grabowcu, gm. Radymno, woj. podkarpackie
- 149 *The results of analysis of archaeozoological materials from sites 1-5 in Grabowiec, commune Radymno, the Podkarpackie Voivodeship*

Renata Stachowicz-Rybka, Magdalena Moskal-del Hoyo, Zofia Tomczyńska, Maria Lityńska-Zajac

- 151 Raport z oznaczania zwęglonych nasion, owoców i węgla drzewnych ze stanowiska grupy tarnobrzegskiej kultury łużyckiej w Grabowcu, stan. 1, gm. Radymno, woj. podkarpackie
- 164 *Report on marking carburised seeds, fruit and charcoal from the site of the Tarnobrzeg group of the Lusatian culture in Grabowiec, site 1, commune Radymno, the Podkarpackie Voivodeship*

Marek Krąpiec

- 165 Datowanie bezwzględne próbek drewna ze stanowisk: Grabowiec stan. 1 i Hruszowice-Gaje stan. 2, woj. podkarpackie
- 168 *Absolute dating of wood samples from sites: Grabowiec site 1 and Hruszowice – Gaje site 2, the Podkarpackie Voivodeship*

Jan Reder, Krzysztof Stępniewski

- 169 Analiza geologiczno-morfologiczno-glebova przeprowadzona na stanowiskach archeologicznych w Grabowcu, gmina Radymno, powiat jarosławski, województwo podkarpackie
- 175 *A geological-morphological-soil analysis conducted on archaeological sites in Grabowiec, commune Radymno, district Jarosław, the Podkarpackie Voivodeship*

Jakub Affelski, Marcin Ignaczak

- 177 Ciałopalne cmentarzysko ludności kultury łużyckiej z Ciechanowa, woj. mazowieckie
- 197 *Cremation cemetery of the Lusatian culture from Ciechanów, the Mazowieckie Voivodeship*

Beata Iwanek, Janusz Piontek

- 199 Ekspertyza antropologiczna ciałopalnych szczątków kostnych z grobów popielnicowych kultury łużyckiej, pochodzących ze stanowiska archeologicznego, zlokalizowanego na Placu Jana Pawła II w Ciechanowie, woj. mazowieckie
- 205 *Anthropological expert's report of burned skeletal remains from urn graves of the Lusatian Culture coming from Jan Paweł II square in Ciechanów, the Mazowieckie Voivodeship*

Karolina Machnio, Jakub Affelski

- 207 Osada ludności kultury przeworskiej w rejonie historycznej części miasta Ciechanów, woj. mazowieckie
- 239 *Settlement of the Przeworsk culture in the area of the historical part of Ciechanów, the Mazowieckie Voivodeship*

Ewa Pawlak

- 241 Wyniki badań archeologicznych przeprowadzonych w 2013 r. na wielokulturowej osadzie na stanowisku 20 w Bninie, gm. Kórnik, woj. wielkopolskie
- 291 *Results of archaeological field survey conducted in 2013 in a multicultural settlement on site 20 in Bnin, commune Kórnik, the Wielkopolskie Voivodeship*

Andrzej Sikorski

- 293 Tkanina i sznurek na wczesnośredniowiecznym „placku” glinianym (polepie) z jamy (obiekt 2) w Bninie stan. 20, gm. Kórnik, woj. wielkopolskie
- 296 *Fabric and string on an early medieval clay block (daub) from a pit (feature 2) in Bnin site 20, commune Kórnik, the Wielkopolskie Voivodeship*

Marta Osypińska

- 297 Analiza archeozoologiczna szczątków zwierzęcych ze stanowiska Bnin, stan. 20, gm. Kórnik, woj. wielkopolskie
- 301 *Archaeozoologic analysis of animal remains from the site of Bnin site 20, commune Kórnik, the Wielkopolskie Voivodeship*

Aleksander Limisiewicz

- 303 Dynamika zmiany przestrzeni osadniczej wczesnośredniowiecznej osady z końca VII – początku IX wieku na przykładzie stanowiska 1 w Prusaku, gm. Sokolniki, woj. łódzkie
- 344 *The dynamics of settlement space changes of an early-medieval settlement from the end of the 7th – the beginning of the 9th century on the example of site 1 in Prusak, commune Sokolniki, the Łódzkie Voivodeship*

Anna Nierychlewska

- 345 Wyniki badań archeologicznych na stanowisku nr 14 w Dąbrówce, gm. Kowal, woj. kujawsko-pomorskie
- 382 *The results of archaeological field surveys on site no. 14 in Dąbrówka, commune Kowal, the Kujawsko-Pomorskie Voivodeship*

Tomasz Dzieńkowski

- 383 Wyniki badań archeologicznych na stanowisku 8 w Bykowszczyźnie, gm. Firlej, woj. lubelskie
408 *The results of archaeological field surveys on site 8 in Bykowszczyzna, commune Firlej, the Lubelskie Voivodeship*

Jacek Tkaczyk

- 409 Ratownicze badania archeologiczne w Teatrze Starym w Lublinie. Nowe spojrzenie na układ działek lokacyjnych i ich przekształcenia
416 *Rescue excavations in the Old Theatre in Lublin. New look on the system of location plots and their transformation*

BADANIA RATOWNICZE ZA GRANICĄ

Taras Mylian, Aleksandr Diachenko

- 417 *Rescue Archaeology in Ukraine: Traditions, Achievements and Issues*
422 *Archeologia ratownicza na Ukrainie: tradycje, osiągnięcia i problemy*

DYSKUSJE I POLEMIKI

Sylwester Czopek, Andrzej Pelisiak

- 423 Autostrady i co dalej?
434 *Motorways and what's next?*

Jacek Górski, Przemysław Makarowicz

- 435 Przyczynek do metodyki opracowywania wyników szerokoprzestrzennych badań wykopaliskowych
441 *Contribution to the methods of elaboration of large scale excavations*

Zbigniew Misiuk

- 443 Uwagi na marginesie pracy Karola Leś – Nadzór archeologiczny w teorii i praktyce (na przykładzie woj. podkarpackiego). *Materiały i Sprawozdania Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego* 33, 2012, 307-316
447 *Additional comments to the paper by Karol Leś – Archaeological supervision in theory and practice (with the example of Podkarpackie Voivodeship). Materials and Reports of the Rzeszów Archaeological Centre* 33, 2012, 307-316

RECENZJE

Barbara Witkowska

- 449 Agnieszka Czekaj-Zastawny, Marcin M. Przybyła, *Modlniczka 2, powiat krakowski, cmentarzysko kultury ceramiki wstęgowej rytej i osady neolityczne z analizami specjalistycznymi* Damiana Stefańskiego; Anity Szczepanek i Joanny Trąbskiej (=Via Archaeologica. Źródła z badań wykopaliskowych na trasie autostrady A4 w Małopolsce). Kraków 2012, 318 stron, 70 rycin, 94 tablice oraz 1 mapa

Barbara Witkowska

- 452 Albert Zastawny (red.), *Targowisko, stan. 10 i 11. Osadnictwo z epoki kamienia* (=Via Archaeologica. Źródła z badań wykopaliskowych na trasie autostrady A4 w Małopolsce). Kraków 2014, 629 stron, 146 rycin, 246 tablic oraz 60 tabel

Od Redakcji

Oddajemy do rąk Czytelników 9. tom Raportu, będący efektem realizacji nowej formuły naszego wydawnictwa. Miejsce serii wydawniczej, w której publikowano, często wstępne, sprawozdania z bieżących badań ratowniczych, zajmuje rocznik. Presja sprawozdawczości z badań wykopaliskowych przeprowadzanych w danym roku, jak to miało miejsce w dotychczas publikowanych tomach (od 1 do 8), ustępuje trosce o jakość prezentowanych wyników badań i ich opracowań.

Nie ma nowoczesnej archeologii bez towarzyszących jej badań interdyscyplinarnych. Opracowania z badań ratowniczych powinny być więc także uzupełnione studiami z zakresu nauk pomocniczych archeologii, w tym biologicznych i fizyko-chemicznych. Praktyczną egemplifikacją tego wskazania, w niniejszym tomie Raportu, są artykuły specjalistów różnych dyscyplin naukowych, którzy byli zaangażowani w archeologiczne opracowania ratowniczych badań wykopaliskowych. Badania te przeprowadzono na osadzie z późnej epoki brązu i wczesnej epoki żelaza w Grabowcu, pow. jarosławski, woj. podkarpackie oraz na wielokulturowej osadzie na stanowisku 20 w Bninie, pow. poznański.

Przykładem dobrze zorientowanego problemowo i pogłębionego studium naukowego, wykraczającego poza standardy opracowań o charakterze sprawozdawczym, jest artykuł poświęcony wynikom badań na stanowisku 13 w Kokotowie, pow. wielicki, woj. małopolskie. Ważne, wyselekcjonowane aspekty przeszłej rzeczywistości ukazano natomiast w artykule, dotyczącym badań w Teatrze Starym w Lublinie. Ze względu na wysoką wartość poznawczą tego typu studiów, chcemy kontynuować ich publikowanie w kolejnych tomach.

Trudno sobie wyobrazić prawidłowy rozwój naszej dyscypliny bez wymiany międzynarodowych doświadczeń. W 9. tomie Raportu zamieszczamy tekst autorstwa kolegów z Ukrainy, prezentujących niektóre problemy związane z podejmowanymi tam ratowniczymi badaniami wykopaliskowymi. W następnych tomach przedstawimy poglądy badaczy z innych krajów na temat archeologii ratowniczej.

Intencją redakcji jest również ujawnianie dyskusji i sporów wśród archeologów, prowadzonych, jak dotąd, nieoficjalnie, dotyczących istotnych problemów ratownictwa archeologicznego w aspektach: prawnym, finansowym, organizacyjnym, metodycznym i upowszechniania wyników badań w wymiarze ogólnospołecznym oraz środowiskowym. Realizacją tego zamysłu są w prezentowanym tomie artykuły dyskusyjne oraz recenzje. W kolejnych tomach chcemy stworzyć przestrzeń dla wymiany poglądów na powyższe tematy, poszerzyć ich zakres, zaprosić do dyskusji przedstawicieli wszystkich podmiotów zaangażowanych w badania ratownicze, w tym: inwestorów, służby konserwatorskie, firmy prywatne, środowiska muzealne i naukowe, zarówno uniwersyteckie, jak i z Polskiej Akademii Nauk.

Sławomir Kadrow

From the Editorial Board

We give to the hands of our readers the 9th volume of the Report. It is the first effect of implementation of a new formula of our publishing house. The place of subsequent volumes of publishing series, devoted to publishing reports from rescue excavations from a given year or two years, often of initial nature, for the first time is occupied by the yearbook. The pressure of reporting from excavation survey carried out in a given period, as it was in the so far published volumes (from 1 to 8), gives way to the care of quality of the presented results and studies.

There is no modern archaeology without the accompanying interdisciplinary research and analyses. Studies from rescue excavations should be supplied with a proper type of studies in the scope of various archaeology auxiliary sciences, including biological and physical-chemical. A practical exemplification of this directive is the presence in this volume of the Report of packages of articles written by specialists of various scientific disciplines concentrated around archaeological studies of rescue excavations on the settlement of late bronze age and early iron age in Grabowiec, district Jarosław, the Podkarpackie Voivodeship and on a multicultural settlement on site 20 in Brnin, district Poznań.

A good example of a problem-oriented and a deeper scientific study, going beyond the standards of studies of reporting nature, is an article devoted to study results on site 13 in Kokotów, district Wieliczka, the Małopolskie Voivodeship. Important, selected aspects of the past reality are presented, on the other hand, in an article devoted to survey in the old Theatre in Lublin. We want to promote and continue publications of this type of studies in subsequent volumes.

It is also difficult to imagine a proper development of our discipline without exchange of experience on an international scale. In volume 9 of the Report the speech of colleagues from Ukraine is presented, showing some problems currently undertaken there of rescue excavations. In the following volumes researcher's views from other countries on rescue excavations will be presented.

The ambition of the editors is also to disclose discussion and disputes among archaeologists, conducted so far often illicitly and unofficially, pertaining to important problems of archaeological rescue in the legal, financial, organisational, methodical aspect and dissemination of research findings in a general social and environmental dimension. An expression of this concern are in the presented volume the discussion articles and reviews. In subsequent volumes we would like to create space for exchange of views on the above topics, expand their scope, invite to discussion the representatives of all entities involved in rescue excavations, including: the investors, conservation services, private companies, museum and scientific environments from all divisions, i.e. university's and PAN (the Polish Academy of Sciences).

Sławomir Kadrow
